Olympique Dramatique zet de tanden in aidsdrama van Tony Kushner

Glimlachend de dood tegemoet

ANGELS IN AMERICA DO 07/11 - ZA 16/11 EN WO 22/01 - ZA 01/02 | BOURLA | ANTWERPEN | TONEELHUIS.BE

Tom Dewispelaere en Stijn Van Opstal maken de eerste Vlaamse bewerking van *Angels in America*. "We moeten ons ervoor hoeden om aids vandaag al te zeer te relativeren." FOTO JEROEN HANSELAER

Het Reagan-tijdperk, midden jaren tachtig. Er raast een nieuwe ziekte door New York die vooral de homogemeenschap treft: aids. Vanuit dat perspectief schreef Tony Kushner in 1991 *Angels in America*. Wereldwijd bejubeld, is het stuk nu voor het eerst ook in België te zien in een bewerking van Tom Dewispelaere en Stijn Van Opstal.

Televisiekijkers kennen Tom Dewispelaere wellicht als John Beckers uit *Over Water*. In het tweede seizoen van de serie – in het voorjaar van 2020 op Eén – speelt hij zij aan zij met kompaan Stijn Van Opstal (*Tabula Rasa*, *De Premier*). Maar eerst is er dus hun derde regie bij Olympique Dramatique, het gezelschap dat ze in 1999 oprichtten met studiegenoten Ben Segers en Geert Van Rampelberg.

Jullie hebben *Angels in America* bewerkt. Het origineel duurt bijna acht uur!

Tom: Na *Risjaar Drei*, onze vorige regie, wilden we dolgraag weer iets maken met dezelfde ploeg. Dus zijn we de geschiedenis ingedoken op zoek naar stukken voor grote ensembles. Bevolkt door ongelooflijke personages is *Angels in America* echt acteursmateriaal. In Nederland werden al verschillende versies van het stuk gemaakt, onder meer door Guy Cassiers en Ivo van Hove. Dit is de eerste Vlaamse bewerking.

Stijn: Oorspronkelijk werd *Angels in America vaak* verspreid over twee avonden opgevoerd, waarna in het weekend een marathonvoorstelling volgde. Wij hebben ervoor gekozen om een gebalde versie te creëren van 3,5 uur.

Het stuk wordt beschouwd als een van de hoogtepunten in de Amerikaanse toneelliteratuur. Terecht?

Tom: Zeker wel, inhoudelijk is *Angels in America* een tijdsdocument. Midden jaren tachtig steekt in de homoscene in New York aids de kop op. De ravage die de nieuwe ziekte aanricht sterkt de conservatieve krachten in hun strijd tegen de vrije liefde. Het reactionaire bewind kijkt onverschillig toe. Er sterven mensen bij bosjes, maar die overlijdens situeren zich in hun ogen bij een bevolkingsgroep in de marge.

Stijn: Tony Kushner heeft zijn stuk, dat zich afspeelt tussen 1985 en 1990, ook midden in die crisis geschreven. Omdat er in de media destijds nauwelijks iets over aids verscheen, werd het stuk meteen ook een informatiebron. Bovendien leverde Kushner geen pamflet of politiek essay af. Integendeel, *Angels in America* is een 'well made play'. Naderhand werd het stuk met prijzen overladen, en werd er een miniserie van gedraaid met Al Pacino en Meryl Streep.

Het stuk telt twintig personages. Toch staan er in de Bourla straks maar acht acteurs op de planken.

Stijn: Vier mensen hebben een vaste rol, de anderen variëren. De cast beslaat meerdere generaties. Ervaren rotten Tiny Bertels, Evelien Bosmans, Lukas De Wolf, Sanne Samina Hanssen, Lukas Smolders en Peter Van den Begin staan naast mensen van buiten het theatermilieu. Tijmen Govaerts (24), schitterde al in enkele filmrollen, maar staat nu voor het eerst op de planken. Darryl E. Woods (60) leerden we kennen als danser bij Sidi Larbi Cherkaoui.

Tom: We volgen zes hoofdpersonages die middenin deze crisis met veel strijdvaardigheid omgaan met de dood. Neem nu het homokoppel Prior en Lewis, waarvan de laatste het moeilijk heeft met de ziekte van zijn partner. Of Ethel Rosenberg, die komt spoken in het hoofd van de gewiekste advocaat Roy Cohn. Want ook angsten en droombeelden worden volwaardige personages. Naar analogie met de titel dalen er ook engelen neer die ons geklungel aanschouwen en oplossingen in het oor fluisteren.

Onder de personages bevinden zich ook enkele historische figuren.

Stijn: Klopt, Roy Cohn (1927-1986) was als jurist lang de rechterhand van Joseph McCarthy, die op communisten joeg. Als advocaat van tal van beruchte maffiosi in New York stond hij erom bekend zijn gelijk te halen, wars van elke ethiek. Hij had goede banden met de ploeg rond Reagan, maar ook met Trump.

Tom: Ethel Rosenberg belandde met haar man in 1953 op de elektrische stoel op voorspraak van Cohn. Het koppel zou Amerikaanse atoomgeheimen doorgesluisd hebben naar de Russen. Later werden de beschuldigingen ten aanzien van Ethel Rosenberg betwist.

In de behandeling van aids is sindsdien grote vooruitgang geboekt. Maakt dat het stuk minder prangend?

Tom: We moeten ons ervoor hoeden om aids vandaag al te zeer te relativeren. Als je de cijfers van het Aidsfonds bekijkt, waren er in 2018 alleen al wereldwijd 1,7 miljoen hiv-besmettingen en 770.000 aidsdoden. Al is aids vandaag, anders dan destijds, in westerse landen geen doodstraf meer. Omdat aids door sommigen toen aanzien werd als een bijbelse plaag, werd het zoveel groter dan een ziekte.

Stijn: Wars van het documentaire karakter gaat *Angels in America* ook over sterven en doodsangst, en over worden wie je wil zijn versus wie je kan zijn in de samenleving. Om zich in moeilijke tijden staande te houden, moeten mensen durven loslaten en veranderen. Dat klinkt zwaarwichtig, en dat is het ook, maar het stuk verpakt dat geestig. Kushner snijdt grote thema's aan op een hartverwarmende manier. Al glimlachend word je mee de dood ingetrokken.

ILSE DEWEVER

KENNERSTIPS 2x

GUY VAN VLIET
MUSICAL KOMEDIE

Elke Buyle kijkt voorbij de Disney-hit

ZO 03/11 - MA 04/11 | FAKKELTHEATER | ANTWERPEN | FAKKELTHEATER.BE

Als iemand beter verdient dan vastgepind te worden op die ene hit, dan is het Elke Buyle wel. Haar naam wordt door het publiek onvermijdelijk gelinkt aan de grote Disney-hit *Laat het los*, maar nu 'pakt Elke het vast'. In haar eerste soloprogramma maakt ze duidelijk waarom die single eigenlijk maar een voetnoot was. Ze zingt nu eens kwetsbaar, dan weer sterk, maar altijd puur. Dat bewijst Buyle met een greep uit haar favoriete pop-, kleinkunst- en Motown-nummers. Zoals dat hoort bij een persoonlijkheid, heeft ze eindelijk haar eigen show. En die wil u absoluut gezien en gehoord hebben. **(gvh)**

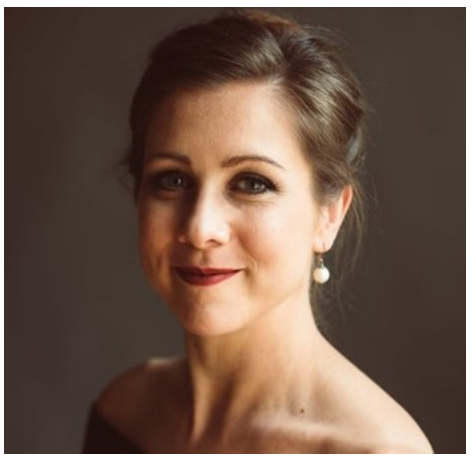

FOTO LEENDERT DE VIS

FRANK HEIRMAN
KUNST EXPO

Surrealist Servais pioniert met tekenfilm

TOT ZA 09/11 | VERLATSTRAAT 20 | ANTWERPEN | WWW.BERNAERTS.EU

Vorig jaar opende Mu.Zee in Oostende een permanente zaal gewijd aan Raoul Servais. De negentigjarige Oostendenaar is niet alleen de grondlegger van de Belgische animatiefilm, maar ook een surrealistisch tekenaar, schilder en schrijver. In 1989 kreeg hij de Gouden Palm voor kortfilm in Cannes met *Harpya* en in 1994 creëerde hij zijn enige langspeelfilm *Taxandria*. Galerie Bernaerts brengt hulde aan de levende legende met zowel schetsen, aquarellen en stills uit zijn animatiefilms als oorspronkelijke tekeningen. Op zaterdag 2 november worden Servais' animatiefilms permanent geprojecteerd. **(fh)**

Uit *Nachtvlinders* (1998). FOTO BERNAERTS